

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/131/2019
Identifikačné číslo spisu:	1416210625
Dátum vydania rozhodnutia:	31.03.2021
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Bajánková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2021:1416210625.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Bajánkovej a sudcov JUDr. Viery Petrikovej a JUDr. Jany Haluškovej, v spore žalobcu Wüstenrot poisťovňa, a. s., so sídlom Karadžičova 17, 825 22 Bratislava, IČO: 31 383 408, zastúpeného Mgr. Miroslavom Viliomom, advokátom so sídlom Michalská 9, 811 01 Bratislava, proti žalovanej K. Z., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom J. XX, XXX XX D., zastúpenej Advokátska kancelária ŠČURY, s. r. o., so sídlom M. R. Štefánika 2618, 022 01 Čadca, o zaplatenie 39,67 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Bratislava IV pod sp. zn. 23Csp/117/2016, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo dňa 19. septembra 2018 sp. zn. 4Co/362/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žalobcovi priznáva voči žalovanej nárok na náhradu trov dovolacieho konania v celom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava IV (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 31.05.2017 č. k. 23Csp/117/2016-32 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi 39,67 eur s úrokom z omeškania 5 % ročne od 14.06.2014 do zaplatenia, do troch dní od právoplatnosti rozsudku (prvý výrok) a rozhodol, že žalobcovi sa priznáva náhrada trov konania v rozsahu 100 % (druhý výrok).

1.1. Súd prvej inštancie mal preukázané, že na základe poisťnej zmluvy č. XXX/XXXXXXX-X uzatvorenej so žalobcom dňa 07.12.2012, so začiatkom poistenia 01.03.2013, vznikla žalovanej povinnosť platiť ročné poistné vo výške 140,- eur. Žalovaná dohodnuté poistné riadne a včas neuhrádzala, poisťná zmluva ku dňu 13.06.2014 zanikla, o čom bola žalovaná písomne oboznámená listom žalobcu datovaným dňom 19.06.2014. Zároveň bola žalovaná vyzvaná na úhradu poistného za obdobie do zániku poistného vzťahu t. j. od 01.03. do 13.06.2014 vo výške 39,67 eur; na výzvu nereagovala. Vychádzajúc z ustanovení § 801 ods. 2 a § 803 ods. 1 Občianskeho zákonníka (ďalej aj „OZ“) okresný súd žalobe vyhovel a okrem povinnosti zaplatiť poistné dlhované do zániku poistenia uložil žalovanej aj povinnosť zaplatiť žalobcom požadované úroky z omeškania podľa § 517 ods. 1, 2 OZ a nar. č. 87/1995 Z. z. odo dňa nasledujúceho po splatnosti poistného t. j. od 14.6.2014. O trovách konania okresný súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) a

žalobcovi, ktorý mal plný úspech vo veci priznal náhradu trov konania, o výške ktorých rozhodne súd prvej inštancie s poukazom na § 262 ods. 2 CSP po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

2. Krajský súd v Bratislave (v ďalšom aj „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) rozsudkom zo dňa 19. septembra 2018 sp. zn. 4Co/362/2017 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil (prvý výrok) a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu (druhý výrok).

2.1. Vychádzajúc zo záverov súdu prvej inštancie odvolací súd uviedol, že zánik poistenia podľa § 801 ods. 2 Občianskeho zákonníka má sankčnú povahu za nesplnenie povinnosti zaplatiť poistné. K zániku poistenia podľa tohto paragrafu dochádza priamo zo zákona. Nie je preto potrebné, aby ktorýkoľvek z účastníkov poistného vzťahu urobil právny úkon, ktorým by tento zánik deklaroval. K zániku poistenia dôjde aj vtedy, keď nebola zaplatená hoci len časť splatného poistného. Trojmesačnú a šesťmesačnú lehotu, ktorú stanovuje § 801 Občianskeho zákonníka, možno predĺžiť len dohodou. Dohodou však nemožno obnoviť poistenie, ktoré už zaniklo a nemožno dosiahnuť ani obnovenie poistného vzťahu zaplatením poistného po zániku poistenia. V týchto prípadoch, ak jestvuje vôľa zmluvných strán, je potrebné uzavrieť novú poistnú zmluvu.

2.2. Odvolací súd zdôraznil, že žalovaná nenamietala, že neuhradila poistné za obdobie od 01.03.2014 do 01.03.2015 vo výške 140,- eur, splatné dňa 01.03.2014. Žalobca spolu so žalobou doložil poistnú zmluvu č. XXX/XXXXXX-X, výzvu na zaplatenie dlžného poistného adresovanú žalovanej s upozornením na zánik poistnej zmluvy v dôsledku nezaplatenia poistného v zmysle ust. § 801 ods. 2 Občianskeho zákonníka a aj s upozornením na povinnosť zaplatiť dlžné poistné do zániku poistenia v zmysle § 803 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Žalovaná bola v celom konaní pred súdom prvej inštancie procesne nečinná, t. j. najneskôr do vyhlásenia rozhodnutia vo veci samej nepredložila ani neoznačila žiadne skutočnosti a dôkazy na preukázanie svojich tvrdení v zmysle ust. § 286 CSP, aj keď bola o tom poučená.

2.3. Odvolací súd uviedol, že keďže žalovaná skutkové tvrdenia žalobcu uvedené v žalobe nepoprela, súd prvej inštancie ich v zmysle § 151 ods. 1 CSP považoval za správne a nesporné. Z predložených listinných dôkazov, a to poistnej zmluvy a výzvy zo dňa 05.05.2014 adresovanej žalovanej bez popretia zo strany žalovanej nárok žalobcu vyplýval. Odvolacia argumentácia žalovanej nespochybňuje žalobcom uplatnený nárok, žalovaná len namieta nepreukázanie zániku poistnej zmluvy, čo však nevedie k záveru o nedôvodnosti žalobcom uplatneného nároku a zamietnutiu žaloby. Preukázanie skutočnosti, že k zániku poistnej zmluvy nedošlo dňom 13.06.2014 by podľa odvolacieho súdu bolo len v neprospech žalovanej, znamenalo by nárok žalobcu na zaplatenie vyššieho poistného, teda aj za ďalšie obdobie, nielen vo výške do zániku poistenia, t. j. za obdobie od 01.03.2014 do 13.06.2014.

2.4. K odvolacej argumentácii žalovanej, že v zmysle ust. § 295 CSP súd prvej inštancie mal a mohol vykonať dôkaz na preukázanie odoslania a doručenia výzvy zo dňa 05.05.2014, aj keď to ako spotrebiteľka nenavrhol, odvolací súd uviedol, že nešlo o dôkaz, vykonanie ktorého bolo vo veci nevyhnutné, lebo žalovaná skutkové tvrdenia žalobcu o zániku poistnej zmluvy nepoprela, tieto mohol súd prvej inštancie považovať za nesporné v zmysle § 151 ods. 1 CSP, a nebol tak dôvod takýto dôkaz vykonať ex offio. Navyše vykonanie takéhoto dôkazu by nebolo v prospech žalovanej spotrebiteľky, ale v prospech žalobcu, pretože ak by poistná zmluva nezanikla, žalobcovi by svedčil nárok na poistné nielen za uplatnené obdobie, ale až doposiaľ. Zároveň by došlo k porušeniu zásady rovnosti strán sporu, nakoľko žalovaná bola v celom sporovom konaní nečinná, žiadne skutkové okolnosti vyvracajúce žalobcom uvedené tvrdenia a doložené listinné dôkazy nepoprela, žiadne argumenty proti neuviedla. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

2.5. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP a v konaní úspešnému žalobcovi priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, v ktorom žiadala, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie, prípadne zrušil rozsudok odvolacieho aj okresného súdu a vec vrátil súdu prvej inštancie. Uplatnila si nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

3.1. Prípustnosť dovolania dovolateľka odôvodnila poukazom na ustanovenie § 420 písm. f) CSP.

Uviedla, že bola poučená o nepoužití ustanovení o sudcovskej koncentrácii a zákonnej koncentrácii konania v spotrebiteľských sporoch v zmysle § 296 CSP, no v rozpore s § 292 písm. b) CSP nebola poučená o možnom procesnom následku podľa § 151 ods. 1 CSP. Naopak bola poučená v zmysle § 295 CSP, že súd môže vykonať aj dôkazy, ktoré spotrebiteľ nenavrhol, ak je to nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci, pričom súd aj bez návrhu obstará alebo zabezpečí taký dôkaz.

3.2. Dovolateľka tiež argumentovala, že z jej hľadiska nebolo vhodné zvoliť procesnú obranu, v dôsledku ktorej by ona viedla žalobcu, zastúpeného advokátom, k odstráneniu hrubých väd žaloby a k zmareniu možnosti postupu podľa § 138 CSP (listinné dôkazy predložené v neoverených kópiách, namiesto všeobecných poistných podmienok VPP-N predložené VPP-PZP MV, absencia výpočtu uplatňovaného nároku, výzva zo dňa 05.05.2014 a oznámenie zo dňa 19.06.2014 podpísané za žalobcu v rozpore s údajmi zapísanými v obchodnom registri).

3.3. Za nedostatočné a arbitrárne dovolateľka označila odmietnutie jej právne relevantnej argumentácie len tým, že „žalovaná len namieta nepreukázanie zániku poistnej zmluvy, čo však nevedie k záveru o nedôvodnosti žalobcom uplatneného nároku a k zamietnutiu žaloby“ bez toho, aby odvolací súd tento názor ďalej primerane zdôvodnil; uviedla tvrdenia, prečo je tento právny názor mylný. Rovnako za nedostatočne odôvodnený označila záver odvolacieho súdu, že ak by k zániku poistnej zmluvy nedošlo dňom 13.06.2014, bolo by to len v neprospech žalovanej a znamenalo by to nárok žalobcu na zaplatenie vyššieho poistného. Poistná zmluva by podľa dovolateľky mohla zaniknúť aj pred týmto dátumom napr. v dôsledku predaja nehnuteľnosti.

3.4. Postup odvolacieho súdu, ktorý určoval čo je a čo nie je v prospech žalovanej bez toho, aby sa oboznámil s jej dôvodmi a hodnotovými predstavami dovolateľka označila za rozporný s kautelami spravodlivého procesu.

3.5. V závere dovolania dovolateľka zdôraznila potrebu výkladu právnych noriem tak, aby splnili svoju funkciu spočívajúcu v rozumnom a spravodlivom riešení problémov (nález ÚS SR sp. zn. I. ÚS 689/2014). Ustanovenie § 296 CSP má podľa dovolateľky prednosť pred §§ 154 a 155 CSP a § 151 ods. 1 CSP je potrebné vykladať tak, aby § 295 CSP splnil svoju funkciu.

4. Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že preukázal okamih zániku poistenia aj doručenie výzvy na zaplatenie poistného žalovanej. Výzvu zo dňa 05.05.2014 odovzdal na poštovú prepravu 07.05.2014, za doručeníu sa v zmysle VPP považuje 12.05.2014. Žalovaná sa k žalobe nevyjadřila, nezúčastnila sa pojednávania. Listiny resp. tvrdenia mala a mohla súdu predkladať do vyhlásenia uznesenia o skončení dokazovania. S odkazom na § 366 CSP má žalobca za to, že žalovaná svoju obranu nemôže predkladať v tomto štádiu konania.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) (ďalej aj „najvyšší súd“ príp. „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania. Bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je prípustné, ale nie je dôvodné.

6. Z ustanovenia § 420 písm. f) CSP vyplýva, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

7. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú zásah súdu do práva na spravodlivý proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; jeho integrálnou súčasťou je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Porušením práva na spravodlivý

proces v zmysle uvedeného ustanovenia zákona treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti). Pri posudzovaní znemožnenia uskutočňovať strane jej patriace procesné práva je nevyhnutné skúmať intenzitu zásahu do práva na spravodlivý proces. Jednotlivé konkrétne porušenia procesných práv je potrebné hodnotiť v kontexte celého súdneho konania, v kontexte dopadu na ďalšie procesné postupy súdu a možnosti strany namietať alebo zvrátiť nesprávny postup súdu.

8. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva aj z rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky vyplýva, že základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy aj právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v sebe zahŕňajú aj právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 383/2006). Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nepopierajú zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces, nie sú svojvoľné, neudržateľné a nie sú prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení svojho rozhodnutia dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí rovnako ako závery, ku ktorým na ich základe dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé. Všeobecný súd musí súčasne vychádzať z materiálnej ochrany zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov - od 01.07.2016 strán sporu (IV. ÚS 1/2002, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09, I. ÚS 501/11). Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva ale nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 09. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 09. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

9. Obsah dovolania (§ 124 ods. 1 CSP) v spojení s dovolateľkou vymedzeným dovolacím dôvodom naznačuje, že dovolateľka namieta riadne splnenie poučovacej povinnosti súdmi v základnom konaní a nedostatočné odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu.

10. Podľa § 150 ods. 1 Civilného sporového poriadku strany majú povinnosť pravdivo a úplne uvádzať podstatné a rozhodujúce skutkové tvrdenia týkajúce sa sporu.

Podľa § 150 ods. 2 Civilného sporového poriadku na zistenie podstatných a rozhodujúcich skutočností môže súd strany požiadať o ďalšie skutkové tvrdenia.

Podľa § 151 ods. 1 Civilného sporového poriadku skutkové tvrdenia strany, ktoré protistrana výslovne nepoprela, sa považujú za nesporné.

Podľa § 151 ods. 2 Civilného sporového poriadku ak strana poprie skutkové tvrdenia, ktoré sa týkajú jej konania alebo vnímania, uvedie vlastné tvrdenia o predmetných skutkových okolnostiach, inak je popretie neúčinné.

Podľa § 292 písm. b) Civilného sporového poriadku súd pri prvom procesnom úkone vo vzťahu k spotrebiteľovi vhodným spôsobom spotrebiteľa poučí o jeho procesných právach a povinnostiach nielen v rozsahu všeobecnej poučovacej povinnosti, ale poučí ho aj o dôkazoch, ktoré je potrebné predložiť, o možnosti podať návrh na neodkladné opatrenie alebo zabezpečovacie opatrenie a o iných možnostiach potrebných na účelné uplatnenie alebo bránenie jeho práv.

Podľa § 295 Civilného sporového poriadku súd môže vykonať aj tie dôkazy, ktoré spotrebiteľ nenavrhoval, ak je to nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci. Súd aj bez návrhu obstará alebo zabezpečí taký dôkaz.

11. V právnych vzťahoch, v ktorých vystupujú strany, ktorých východiskové pozície sú značne nerovnovážne, napr. vo vzťahu dodávateľa so spotrebiteľom, sa nemožno uspokojiť s tým, že obom stranám budú poskytované rovnaké právne prostriedky, teda akási formálna rovnosť, pretože v skutočnosti nerovnosť východiskových prostriedkov spôsobuje i nerovnosť vo výsledku samotnom. Spotrebiteľský spor, ktorým je aj spor žalobcu a žalovanej, je typickým príkladom sporu s ochranou slabšej strany, spotrebiteľa. Zmyslom tejto právnej úpravy (§ 290 a nasl. CSP) je identifikovať a vyvažovať reálnu disparitu strán v civilnom procese vyplývajúcu z charakteru strán sporu (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, 1540 s., str. 1015).

12. Kľúčovú úlohu pri prekonávaní informačného deficitu spotrebiteľa zohráva poučenie spotrebiteľa súdom (tamtiež str. 1024). Jeho cieľom je dosiahnutie takej vedomosti spotrebiteľa o súdnom konaní, ktorá mu umožní účelné uplatnenie alebo bránenie práv. Súd však vzhľadom na princíp rovnosti strán nemôže byť radcom niektorej sporovej strany, musí rešpektovať vôľu spotrebiteľa a nemôže (s výnimkou § 295 CSP) konať v jeho prospech to, čo sám považuje za správne. Poučenie súdu by malo smerovať k tomu, aby spotrebiteľ podával včasné a k veci smerujúce návrhy. Pri porušení tejto povinnosti je potrebné skúmať intenzitu tohto porušenia a jeho vplyv na práva spotrebiteľa (tamtiež str. 1025, 1026).

13. Ustanovenie § 292 písm. b) CSP ukladá súdu povinnosť pri prvom procesnom úkone vo vzťahu k spotrebiteľovi vhodným spôsobom spotrebiteľa poučiť o jeho procesných právach a povinnostiach, a to nielen v intenciách všeobecnej poučovacej povinnosti. Zákondarca vzhľadom na pestrosť a rôznorodosť spotrebiteľských vzťahov obsah poučovacej povinnosti taxatívne nevymedzil.

14. Z obsahu spisu vyplýva, že súd prvej inštalcie žalovanú o jej procesných právach a povinnostiach riadne, nie iba všeobecne, poučil písomne (podaním č. l. 18, doručeným žalovanej dňa 13.02.2017) nielen pri prvom procesnom úkone (ktorým bola výzva z č. l. 17 na vyjadrenie sa k žalobe), ale opakované (o čom svedčia kópie poučení žurnalizované v spise ako č. l. 22 a 23, doručené žalovanej fikciou doručenia z dôvodu ich neprevzatia v úložnej dobe).

15. Dovolací súd zistil, že dovolateľka bola súdom prvej inštalcie poučená aj o povinnosti pravdivo a úplne uvádzať podstatné a rozhodujúce skutkové tvrdenia týkajúce sa sporu v zmysle § 150 ods. 1 CSP. Pokiaľ dovolateľka súdom v základnom konaní vytýka, že v rozpore s § 292 písm. b) CSP nebola poučená aj podľa § 151 CSP, dovolací súd udáva, že povinnosťou súdu je, pri zachovaní princípu parity strán sporu a princípu rovnosti zbrani (ktoré sú už nalomené zosilnenou poučovacou povinnosťou o právach a povinnostiach spotrebiteľa, ktorý nie je zastúpený advokátom v zmysle § 291 ods. 3 CSP), vhodným spôsobom poučiť spotrebiteľa o jeho procesných právach a povinnostiach. Povinnosťou súdu nie je a z hľadiska rozsahu právnej úpravy ani nemôže byť poskytovanie, hoci aj spotrebiteľom ako slabšej strane sporu, kompletného poučenia o jednotlivých procesných inštitútoch. Zo systematického usporiadania štvrtého dielu ôsmej hlavy prvej časti CSP vyplýva, že v § 149, ktorým tento diel začína sú demonštratívne definované prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany, v § 150 je stranám sporu uložená povinnosť tvrdenia a § 151 definuje nesporné skutkové tvrdenia (v odseku 1) a vysvetľuje, kedy je popretie skutkových tvrdení neúčinné (odsek 2). V ďalších ustanoveniach (§ 152) je definovaná hmotnoprávna námietka a sudcovská (§ 153) a zákonná (§ 154) koncentrácia konania. Povinnosť strán sporu (pravdivo a úplne uvádzať podstatné a rozhodujúce skutkové tvrdenia týkajúce sa sporu) je teda zakotvená v § 150; o tejto povinnosti žalovaná bola poučená opakované. Nemožno prehliadnuť, že aj samotná dovolateľka označila § 151 CSP za „možný procesný následok“, teda nie za právo alebo povinnosť, o ktorých mala byť poučená.

16. Aj keď je ochrana spotrebiteľov neoddeliteľnou súčasťou súčasného súkromného práva a postavenie spotrebiteľov je potrebné brať vážne, ochranu spotrebiteľov je nutné interpretovať triezvo, neutrálne ako akékoľvek iné právne inštitúty (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. PL. ÚS 11/2016 zo 07. februára 2018). Dovolací súd preto uzatvára, že žalovanej bolo v základnom konaní poskytnuté

riadne a dostatočné poučenie o jej právach a povinnostiach. Nemožno prehliadnuť, že žalovaná napriek poučeniu v zmysle § 150 ods. 1 CSP do vyhlásenia prvoinštančného rozsudku zostala neaktívna, napriek vedomosti o súdnom spore sa k žalobe nevyjadřila, nekomunikovala so súdom písomne, nedostavila sa na súdne pojednávanie (predvolanie, na ktoré jej bolo doručené za použitia fikcie doručenia). Dovolací súd uzatvára, že nepoučením žalovanej podľa § 151 CSP súdy v základnom konaní neporušili svoju poučovaciu povinnosť uloženú v § 292 písm. b) CSP a ich postupom nedošlo k porušeniu práva dovolateľky na spravodlivý proces.

17. Dovolateľka tiež tvrdila, že jej súdy v základnom konaní znemožnili uskutočňovanie jej patriacich procesných práv v takej miere, že došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces tým, že v rozpore s jej poskytnutým procesným poučením podľa § 295 CSP nezabezpečili a nevykonali dôkazy spotrebiteľkou nenavrhnuté, no nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci (preukazujúce doručenie výzvy na zaplatenie dlhu a oznámenia o zániku poistného). Tu dovolací súd pripomína, že jedným zo základných princípov civilného procesu je princíp procesnej zodpovednosti strán sporu, ktorý musí, aj keď s ohľadom na § 295 CSP v redukovanej miere, platiť aj v spotrebiteľských sporoch. Ustanovenie § 295 CSP treba vykladať vo svetle judikatúry Súdneho dvora Európskej únie tak, vnútroštátny súd musí ex offio nariadiť vykonávanie dôkazov s cieľom zistiť, či zmluvné ustanovenie nie je nekalou zmluvnou podmienkou (napr. rozhodnutie Súdneho dvora Európskej únie vo veci Asturcom C-40/08). Vykonávanie dôkazov v zmysle § 295 CSP by preto malo smerovať k posúdeniu neprijateľnosti zmluvných ustanovení spotrebiteľskej zmluvy a všetkých okolností súvisiacich s jej uzatvorením.

18. Ustanovenie § 295 CSP treba interpretovať tak, ako uviedla aj dovolateľka, aby výsledné riešenie obstálo pred meradlom tzv. zdravého rozumu a v spoločnosti panujúcich predstáv o spravodlivosti (nález ÚS SR sp. zn. I. ÚS 689/2014). Preto ho nemožno vykladať izolovane, ale v spojení s ostatnými ustanoveniami zákona, zohľadňujúc úmysel zákonodarcu, zmysel právnej normy a systematicku Civilného sporového poriadku. Z obsahu spisu vyplýva, že žalovaná v konaní pred súdom prvej inštancie naozaj nepoprela nijaké skutkové tvrdenie žalobcu. Okresný súd teda nemal dôvod aplikovať § 295 CSP a vykonávať dokazovanie na žalovanou nepopreté skutkové tvrdenia. Súd totiž ešte skôr ako v sporovom konaní pristúpi k vykonávaniu dôkazov identifikuje, ktoré skutkové tvrdenia strán sú sporné a ktoré sú nesporné, čo má zásadný význam práve pre ďalšie smerovanie dokazovania a vedenie konania. Táto všeobecná zásada platí aj v sporoch s ochranou slabšej strany. Súd potom vyhodnotí pravdivosť sporných skutkových tvrdení na základe vykonaných dôkazov (ktoré na rozdiel od nesporebiteľských sporov v sporoch spotrebiteľských môže obstať, zabezpečiť alebo vykonať aj bez návrhu spotrebiteľa, ak je to nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci). Prvou aktivitou žalovanej v spore bolo podanie odvolania, v ktorom namietla o. i. aj nedodržanie § 295 CSP. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozsudku správne uviedol, že v dôsledku nepopretia skutkových tvrdení žalobcu uvedených v žalobe tieto súd prvej inštancie považoval v zmysle § 151 ods. 1 CSP za nesporné. Pre rozhodnutie vo veci nebolo nevyhnutné ex offio preukazovať doručenie výzvy zo dňa 05.05.2014 žalobcom žalovanej, ktorá jeho tvrdenie o doručení nepoprela tak, ako nepoprela jeho skutkové tvrdenia o zániku poistenia.

18.1. Na margo (vo vzťahu k vymedzenému dovolaciemu dôvodu irelevantného) dovolacieho tvrdenia dovolateľky, že „z jej hľadiska nebolo vhodné zvoliť procesnú obranu, v dôsledku ktorej by ona viedla žalobcu, zastúpeného advokátom, k odstráneniu hrubých väd žaloby a k zmareniu možnosti postupu podľa § 138 CSP“ dovolací súd len poznamenáva, že jedným z cieľov právnej úpravy Civilného sporového poriadku bolo zamedziť tomu, aby strany zdržiavali spor neskoro vykonanými procesnými úkonmi (napr. prednesom skutkových tvrdení alebo dôkazných návrhov až na pojednávaní, v dôsledku čoho muselo byť nezriedka odročené).

19. Dovolateľka považovala za nedostatočne odôvodnený rozsudok odvolacieho súdu v časti týkajúcej sa jej právnej argumentácie len tým, že „žalovaná len namieta nepreukázanie zániku poistnej zmluvy, čo však nevedie k záveru o nedôvodnosti žalobcom uplatneného nároku a k zamietnutiu žaloby“. Dovolací súd udáva, že odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu je jeden celok a táto časť je reakciou na odvolacie tvrdenie žalovanej, že žalobca relevantným dôkazom nepreukázal odoslanie a doručenie výzvy na zaplatenie dlžnej sumy žalovanej a nepreukázanie zániku poistnej zmluvy dňa 13.06.2014. Odvolací súd sa v rozsudku s týmto odvolacím dôvodom riadne vysporiadal práve s poukazom na nespornosť

žalobcom prednesených tvrdení o vyzvaní žalovanej na úhradu dlhu na poistnom a o zániku poistnej zmluvy. Dovolateľka tiež za nedostatočne odôvodnenú označila časť rozsudku odvolacieho súdu o tom, že ak by k zániku poistnej zmluvy nedošlo dňom 13.06.2014, bolo by to len v neprospech žalovanej a znamenalo by to nárok žalobcu na zaplatenie vyššieho poistného. Keďže ide iba o úvahu odvolacieho súdu týkajúcu sa prípadného nepreukázania zániku poistenia z dôvodu nezaplatenia poistného, ktorého zánik ale preukázaný bol, teda úvahu bez právneho významu na merito veci, prípadné nedostatočné odôvodnenie takejto úvahy by nebolo zásahom do práva žalovanej na spravodlivé súdne konanie. Bez právneho významu vo vzťahu k predmetu sporu je aj úvaha dovolateľky o tom, že by poistná zmluva mohla zaniknúť nielen po 13.06.2014, ale aj pred týmto dátumom.

20. Dovolateľka sa domáhala aplikácie § 295 CSP, ktorý vychádza z posúdenia prospechu spotrebiteľa súdom, preto nelogicky vyznieva záver jej dovolania, že arbitrom toho, čo je či nie je na jej prospech, by mala byť zásadne žalovaná.

21. Pri rozhodovaní o dovolaní bral dovolací súd do úvahy, že dovolateľka namietla porušenie svojho práva na spravodlivé súdne konanie, ktoré je v demokratickej spoločnosti natoľko favorizované, že pri jeho výkone neprichádza do úvahy (zo strany súdov) ani jeho zužujúci výklad a ani také formálne interpretačné postupy, následkom ktorých by mohlo byť jeho neodôvodnené (svojvoľné) obmedzenie, či dokonca popretie (I. ÚS 2/08). Napriek tomu dospel k záveru, že dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP je nedôvodný a dovolanie zamietol (§ 448 CSP).

22. Úspešnému žalobcovi dovolací súd priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania voči žalovanej v plnom rozsahu. O výške náhrady trov konania žalobcu rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP).

23. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok